

PERCEVAL

Tavasza volt, réteken virágok,
s zöldelltek a fákon a lombok,
édesen szólt madár dala,
ha jött a nap virradata. 70
Füdütt minden nagy-nagy örömben,
és az Özvegy Hölgy fia serkent
korán az Irdatlan Vadonban.
Cseppet se késik, nyughatatlan,
vadászlovát már nyergeli,
fegyverét is kézbe veszi:
nem kell csupán három gerely.
Anyja házáat így hagyja el,
s annak földjére menne ki. 80
Dolgoznak-e emberei
tizenkét ökröt párba fogva
hat boronához? – vetve zabja.
Az erdő sűrűjébe lép be,
s megdobbán rögtön már a szíve,
érzi a tavasz örömet,
hallja madárkák énekét,
kik boldogságukban repesnek,
s ettől nyer szíve-lelke kedvet.
S mert édes, friss a szép tavasz,
zablát kiold, ereszt lovat, 90
hadd járjon a tisztásokon,
legeljen friss zöld pázsiton.
S mert gerelyvetés mestere,
dárdáit mind, mi van vele,
dobja, veti mindenfelé,
maga mögé, maga elé,
most völgybe le, majd hegyre fel,
amíg egyszer csak fölfüel,
hogy öt lovas erdő felől

talpig fegyverben erre tör. 100
 Közelednek vad csörtetéssel,
 rajtuk a páncél és a fegyver,
 ahogy a sűrűn őrük átvág,
 töri a tölgy- s gyertyánfa ágát.
 Koppan a fa, cseng az acél,
 pajzsukhoz hogy páncélzat ér.
 Nem érti, mert még mit se lát
 az ifjú, csak jöttük zaját
 hallja, ámul, s dünyyögi: „Húha!
 Asszonyanyám szólott gyakorta, 110
 hogy a világon szörnyeteg
 ördögnél bőszebb nem lehet.
 S oktatásképp azt mondta még,
 nem óv meg csak keresztvetés.
 Ilyen intés nem kell nekem,
 a keresztet én nem vetem,
 inkább hajítok egy nagyot
 a gerellyel, mit itt fogok.
 Nem közelednek majd felém,
 sem ez, sem más – állítom én.” 120
 Így biztatgatja önmagát,
 míg belőlük semmit se lát.
 De hogy velük szembe kerül,
 mert kilépnek a fák közül,
 s páncélingek csillámlanak,
 mindük fején fényes sisak,
 s bárhová a nap fénye hull,
 ragyog arany, ezüst, azúr,
 zöld szín éppúgy, mint a veres,
 gyönyörű ez, bűvöletes. 130
 Most már mondja: „Jaj, Istenem!
 hisz angyalok! – köszönetem!
 Nagy bűnt követtem el bizony,
 tévelyegtem hamis nyomon,
 vélve őket rút ördögöknek.
 Nem hallottam mesebeszédet,
 szólván anyám az angyalokról,

kiknek szépsége elvarázsol,
 ám Istennél nincs senki szebb.
 Istent látom – nem tévedek! 140
 Egyikük oly szép, isteni,
 hogy esküszöm, a társai
 tizedannyira sem csodásak.
 Meghajlok hát anyám szavának,
 Istent imádni s hinni kell,
 fohászt, könyörgést érdemel.
 Imádom azt, ki így kiválik,
 s mindnyájukat, vele a többit.”
 Magát hát földre veti mostan,
 igaz hitét megvallja gyorsan, 150
 és amit tud, mond egy imát,
 anyja tanította szavát.
 S ki vezeti a csapatot,
 látja ezt, s szól: „Megálljatok!
 Minket látva, ez a gyerek
 ijedtében földre esett.
 Ha így együtt lépnénk elé,
 vélem, agyonijesztené,
 s tán még halálát is leli,
 vagy félelem szavát szegi, 160
 s ha kérdem, válaszát nem adja.”
 Így hát marad a többi hátra,
 s ő a fiú elébe ugrat,
 köszönti azt, a szava biztat:
 „Ne féljél tőlünk, te gyerek!”
 „Megváltónkra, kiben hiszek,
 nem félek – a fiú felel. –
 S te Isten vagy?” – „Nem, higgyed el!”
 „De hát akkor, ki vagy?” – „Lovag.”
 „Nem tudom én, ki és mi az, 170
 nem is láttam még lovagot,
 s nem is hallottam róla szót.
 De Istennél szebb vagy nekem!
 Bár lehetnék én is ilyen
 pompás, fényes, szép, daliás!”

helyette engem kérdezel te,
 tanításra, tudásra várva!
 Elárulom hát, bármi furcsa,
 mert a szívem hajlik feléd,
 pajzsnak mondják ennek nevét.”
 „Pajzs a neve?” – „Úgy ám – felel –,
 s nem vagyok gyáva, higgyed el, 220
 de ez nagy-nagy hasznomra van,
 mert lándzsa, nyíl hatástalan,
 kivéd minden találatot,
 s így tesz nekem szolgálatot.”
 Eközben, kik hátrébb maradtak,
 mostanra mind közel jutottak,
 nyomon követve jó uruk,
 s szól is hozzá kérdő szavuk:
 „A velszi mit beszél, uram?”
 „Bizony elég modortalan 230
 – így szól az úr –, való igaz,
 hogy kérdem őt, s nem mond olyat,
 mi arra illőn válaszol.
 Bármit meglát, már kérdve szól,
 mire szolgál s mint nevezik.”
 „Uram, mindenki tudja itt,
 a velszies ostoba barmok,
 s vonszolhatnák mezőn a jármot.
 Ez is itten, akár az állat.
 Bolond kérdez, s válaszra várhat, 240
 ha kedvét nem épp így leli,
 s unalmát el nem így veri.”
 „Az istenért! – szól – én sem értem,
 hogy itt nem hagyom! és miért nem?
 Bármit kérdez, ráfelelek.
 Ha más így tesz, továbbmegyek.”
 És kérdezi most újra hát:
 „Fiú – így szól –, már megbocsáss.
 Mondd, járt-e erre öt lovag?
 és láttad-e a lányokat? 250
 találkoztál velük talán?”

Húzza az ifjú, hol a pánt
fogja össze a vasinget:
„Kedves uram – faggatja –, mondd meg,
ugyan miféle ruha ez?”
„Nem láttál még, fiú, ilyet?”
„Nem én!” – „Ez sodronying, fiam,
s mint a vasnak, nagy súlya van.”
„Vasból van tán?” – „Jól láthatod.”
„Ilyesmiről mit sem tudok, 260
de szavamra, kápráztató.
S minek neked, mire való?”
„Fiú, könnyen elmondhatom:
ha fellépnél tán támadón,
s rám törnél nyíllal vagy gerellyel,
ez ing háritaná a bajt el.”
„Lovag úr, mondd – az istenét! –,
ily ingben szarvast, őzikét
hogyan ölok meg egyet is majd?
S kedvem akkor vadat hogyan hajt?” 270
Kérdez a lovag rendületlen:
„Fiú, áldjon meg téged Isten!
Láttál itt, hírt ne tartogass,
lovagokat meg lányokat?”
Amaz meg elgondolkozik:
„Születtél, jó úr, éppen így?”
„Fiú, ilyesmi meg nem eshet,
páncélban senki nem születhet.”
„Akkor kitől ez öltözék?”
„Elárulom, fiú, nevét.” 280
„Halljam.” – „Megmondom szívesen.
Nem múlt el még öt napja sem,
hogy lovaggá ütve adott
Artúr király páncélzatot.
Most mondjad ám meg, merre mentek
a lovagok, kik erre jöttek,
s a lányokat vitték magukkal!
S ballagtak vagy gyorsan haladtak?”
Szól az ifjú: „Most arra nézz,

uram, hol egy nagy hegy egész 290
 oldalát az erdő befutja.
 Hágó van ott, Valdona útja.”
 „Kedves öcsém, s mit kezdjek ezzel?”
 „Dolgozik ott csapatnyi ember,
 anyámnak földjén boronálnak.
 Ha a lovagok arra jártak,
 látták azok, s jelentenek.”
 Akkor hát arra menjenek,
 kéri egyként, s vezesse őket,
 míg a zabvetéshez nem érnek. 300
 Ő meg vadászlovára száll,
 s mennek a szántóföldre már,
 ahol parasztok boronálnak,
 hogy majd kicsírázzék a zabmag.
 S azok hogy jönni látják uruk,
 megdermednek, vacog foguk.
 S tudjátok-e, miért ijednek?
 A lovagokat látva félnek,
 kik alig látszanak a vérttől,
 s tudják, ha meghallja ezektől 310
 uruk, mi egy lovag s mi dolga,
 akkor rögvest közéjük állna,
 s halálra rémül anyja majd,
 ki gondosan mindent takart
 fia elől, mi lovagi,
 s mi lovagságra késztet.
 Megkérdi a parasztokat:
 „Járt errefelé öt lovag
 három lánnyal? mit láttatok?”
 „Jártak bizony – mondják azok – 320
 éppen ma az erdő alatt.”
 S most, kivel már beszélt sokat,
 az ifjú annak mondja meg:
 „Látták, uram, az emberek,
 járt öt lovag lányokkal erre.
 De mondjad, mit még tudni kéne
 a királyról, ki lovagot

avat: vajon hol táboroz.”
 „Fiú – szól az –, válasz ha kell,
 ahol ő van, az Carduel, 330
 s láttam őt, mert ott voltam ám.
 S ha arra nem lelnéd talán,
 lesz majd, aki eligazít.
 Oly messze tán nem távozik,
 hogy nem tudják, hol is találok.
 Árudd el ám végtére már most,
 ugyan miként szólítsalak?”
 „Uram, hát úgy szólítanak:
 ’kedves fiam’.” – „Kedves fiam? s még?
 mert gondolom, utána jön név, 340
 neved.” – „Uram, elhiheted,
 nevem ’kedves öcsém.” – „Lehet,
 de mondd inkább, miként igaz:
 való neved, mint hangzik az?”
 „Uram, halljad, másképp ha mondom,
 ’szép úr’ nevem, nem titkolózom.”
 „Istenemre, szép a neved!
 S nincs mellé másik?” – „Nem, csak ez.
 Sosem hallottam semmi mást.”
 „Szavamra, mit hallok, csodás! 350
 S csodásabbat még sohasem
 pipáltam én, szavamra, nem!”
 El is vágat már a lovag,
 mert az idő gyorsan halad,
 s utol kell érni társait.

RAJNAVÖLGYI GÉZA fordítása